

DOSSIER VERSTRIPT VERLEDEN

Welkom in de inspiratiegids voor het project 'Verstript verleden'. Met dit dossier willen we je graag enkele thema's suggereren en achtergrondinformatie bieden, alsook je enkele basis teken-technieken uit de doeken doen. In deel 1 van dit dossier leggen we je uit wat 'Verstript verleden' precies is en wie de wedstrijd organiseert. In deel 2 bieden we je concrete denkpistes rond 'jongeren in tijden van oorlog', in deel 3 geven we historische duiding bij de grote conflicten uit de voorbije eeuw en bij recentere conflicten. Deel 4 kreeg de naam EHBTP mee: Eerste Hulp Bij Tekeningproblemen.

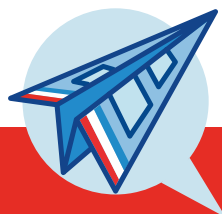
1. WAT IS VERSTRIPT VERLEDEN?

'Verstript Verleden' is een wedstrijd waarbij jongeren (13-21 jaar) een kort stripverhaal ontwerpen rond een bepaald thema. Dit jaar is het thema 'Jongeren in de oorlog'. Het stripverhaal moet minimaal 2 en maximaal 10 bladzijden (A4) lang zijn. De bedoeling van de wedstrijd is om enerzijds stil te staan bij het verleden, maar anderzijds ook om betrokkenheid te genereren bij de deelnemers. Uit de inzending moet duidelijk blijken dat de auteurs de oorlog begrijpen, zich inleven en bepaalde inzichten tentoonspreiden.

INHOUD

1. Wat is verstript verleden ?
2. Voorstelling thema 'Jong zijn in tijden van oorlog'
3. Korte uitleg grote conflicten 20ste eeuw
4. Eerste hulp bij tekeningproblemen (tips en tricks over hoe te tekenen)

Het Office National des Anciens Combattants et Victimes de Guerre (ONACVG) uit Frankrijk organiseerde de wedstrijd voor het eerst in 2014. Sinds 2017 kreeg de wedstrijd een Europese dimensie en organiseerde het War Heritage Institute een Belgische en de Volksbund für Deutsche Kriegsgräberfürsorge een Duitse versie van de wedstrijd.

Deelnemers aan de wedstrijd moeten voldoen aan de voorwaarden opgenomen in het wedstrijdreglement (link naar wedstrijdreglement).

2. THEMA “JONG ZIJN IN TIJDEN VAN OORLOG”

Jong zijn in tijden van oorlog is een bijzonder breed thema dat je als deelnemer toelaat om veel verschillende aspecten en conflicten aan bod te laten komen. In elk conflict zijn er helaas jongeren en kinderen betrokken, niet zelden als slachtoffer. We willen jullie inspiratie bieden door verschillende rollen die jongeren spelen tijdens de oorlog te schetsen. Wat jullie hieronder terugvinden zijn slechts enkele suggesties. Wees vooral zelf creatief en verras ons!

• VADER VERBLIJFT VIER JAAR AAN HET FRONT

In 1914 bestond de dienstplicht. Veel volwassen mannen ouder dan 19 jaar moesten verplicht in het leger. Bij het uitbreken van de oorlog kon niemand vermoeden dat die uiteindelijk 4 jaar zou duren. De soldaten die niet sneuvelden of deserteerden, konden gedurende de loopgravenoorlog niet naar huis. Veel van die mannen waren jonge vaders of aanstaande vaders. De kinderen van die soldaten moesten het dus vier jaar lang stellen zonder vader. Dat bracht heel wat problemen met zich mee.

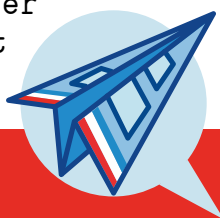
Aangezien de vader vaak de enige kostwinner was, was er in veel gevallen een te kort aan voedsel. Oudere kinderen probeerden zelf werk te zoeken of stonden hun moeder bij in het huishouden en bij de opvoeding van jongere kinderen. Tijdens de bezetting probeerden veel mensen in hun eigen levensonderhoud te voorzien door zelf groenten te kweken. Kinderen en jongeren werden hierbij ook ingeschakeld.

• JONGEREN MELDDEN ZICH ALS VRIJWILLIGER BIJ HET LEGER

Tussen augustus 1914 en juli 1918 boden 32.000 Belgen zich vrijwillig aan voor het leger. Een van hen was Jan Kiggen, een jonge kerel die slechts 15 jaar en 10 maanden oud was. Ook in Groot-Brittannië meldden zich veel jongeren vrijwillig aan. Sommigen logen zelfs over hun leeftijd om toch te kunnen vertrekken naar de oorlog. Ze beseften maar zelden wat een oorlog precies betekende, laat staan dat ze wisten dat ze 4 jaar lang in stinkende, modderige loopgraven vol ongedierte zouden moeten overleven.

• KINDEREN RAAKTEN VERMIST OF VERLOREN HUN OUDERS

Bij aanvang van de Eerste Wereldoorlog brak paniek uit. De angst voor de oorlog deed veel Belgen besluiten om de biezen te pakken en weg te vluchten. De verhalen die werden verspreid door Britse

propaganda gooiden extra olie op het vuur. Volgens die verhalen spiesten Duitse soldaten baby's op hun bajonetten, werden nonnetjes verkracht en werd iedereen die de Duitsers voor de voeten liep gefusilleerd. Het vluchten verliep vrijwel altijd chaotisch. Tijdens die chaos raakten kinderen soms vermist. In vluchtelingenkampen verschenen affiches met daarop foto's van kinderen op zoek naar hun ouders.

en probeerden de Duitse bezetter het leven zuur te maken. Naast het verzet waren in beide wereldoorlogen ook collaborateurs actief: mensen die de kant van de Duitsers kozen en dus lijnrecht tegenover de verzetsmensen stonden. Sommigen meldden zich aan om als soldaat naar het oostfront te trekken, anderen werden SS'er of rapporteerden wie er mogelijk tot het verzet behoorde. Ook hier waren jongeren in actief.

• JONGERE IN HET VERZET/COLLABORATIE

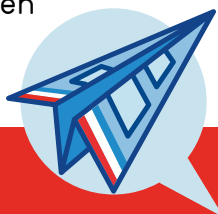
Zowel tijdens de Eerste als de Tweede Wereldoorlog verzette het Belgisch leger zich hevig tegen de Duitse troepen. Gedurende de Eerste Wereldoorlog bleef ons leger gedurende 4 jaar actief. Na 18 dagen moesten de Belgische militairen zich tijdens de Tweede Wereldoorlog gewonnen geven. Tijdens de bezetting bleven sommige Belgen niet bij de pakken zitten. Ze besloten om zich actief te verzetten tegen de Duitsers door o.a. pamfletten te verdelen, mensen te helpen onderduiken of ontsnappen, sabotage te plegen of zelfs de wapens op te nemen. Bepaalde jongeren die zich aangetrokken voelden tot het avontuur, traden toe tot het verzet

• 18-JARIGE SOLDAAT

Wie 18 jaar of ouder was in ons land werd tijdens de oorlog opgeroepen om als soldaat dienst te doen. Jongeren konden tijdens zowel de Eerste als de Tweede Wereldoorlog dus ook soldaat zijn.

• VERPLICHT TEWERKGESTELD

Tijdens de Tweede Wereldoorlog kampte Duitsland met een gebrek aan werkkrachten. Alle jonge mannen die voorheen de industrie draaiende hielden, deden dienst in het leger. Om dit arbeidstekort op te vangen, werden gevangen uit concentratiekampen ingezet. Daarnaast besliste de Duitse bezetter om in ons land mensen te verplichten om in Duitsland te gaan werken, weigeren kon niet. Alle mannen tussen 18 en 50 en alle vrouwen tussen de 21 en

de 50 konden worden opgeroepen.

- **KINDEREN WORDEN NAAR FRANKRIJK OF ZWITSERLAND GESTUURD**

Het front in West-Europa eind 1914 was volledig vastgelopen in wat we de loopgravenoorlog noemen. In de frontstreek was het extreem gevaarlijk door bombardementen, gasaanvallen en doorbraken van de vijand. De frontstreek werd grotendeels ontruimd. Sommige kinderen werden tot ver achter het front gestuurd of zelf opgevangen in neutrale landen zoals Zwitserland.

- **JOODSE JONGEREN TIJDENS DE TWEDE WERELDOORLOG**

Vanaf 1942 werden joden in België systematisch opgepakt door de Duitse bezetter. De nazi's registreerden en sloten ze op in de Dossin-kazerne in Mechelen, niet allen volwassenen, maar ook kinderen. Een van hen was Paul Sobol, die wanneer hij in 1944 werd opgepakt net 18 jaar geworden was. Samen met zijn ouders, broer en zus vervoerden de nazi's hem met goederentreinen naar Auschwitz. Hij was, naast zijn zus, de enige van het gezin die de Holocaust overleefde .

- **JONGE VERPLEEGSTERS TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG**

Vrouwen mochten in ons land tijdens beide wereldoorlogen niet meevechten aan het front. Toch wilden een pak jonge vrouwen niet bij de pakken blijven zitten. Omdat ze al evenmin een doktersopleiding mochten volgen, meldden ze zich aan als verpleegster achter het front.

- **ANDERE MOGELIJKE CONFLICTEN OF VERHAALLIJNEN:**

- Rwandese genocide
- Buitenlandse soldaten tijdens Eerste Wereldoorlog
- Joegoslavië: vluchten naar binnen- of buitenland
- Joegoslavië: belegering van Sarajevo
- Irak en Syrië

3. OVERZICHT VERSCHILLENDE GROTE CONFLICTEN

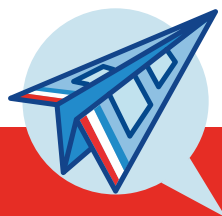
Het is voor ons onmogelijk om achtergrondinformatie te verstrekken over elk conflict dat de voorbije twee eeuwen plaatsvond. We beperkten ons tot de twee grote conflicten van de 20ste eeuw, met name de Eerste en de Tweede Wereldoorlog.

EERSTE WERELDOORLOG

Algemeen:

Op 4 augustus 1914 viel het Duitse leger België binnen en daarmee begon de Eerste Wereldoorlog in ons land. Die inval kwam niet zomaar uit de lucht vallen, het was het resultaat van een proces dat al een hele tijd aan de gang was.

Op het einde van de 19de eeuw waren er voortdurend spanningen

tussen de verschillende grootmachten. Elk groot land wilde zijn macht steeds verder uitbreiden. De laatste grote oorlog was de Frans-Pruisische oorlog in 1870 en sindsdien hadden veel grootmachten aanvalsplannen klaarliggen. Om zich in te dekken gingen ze geheime bondgenootschappen aan. Er ontstonden op die manier twee grote machtsblokken in Europa: de Triple Alliantie (bestaande uit Duitsland, Oostenrijk-Hongarije en Italië) en de Triple Entente (bestaande uit Frankrijk, Groot-Brittannië en Rusland). De spanningen bleven, maar er werd afgesproken dat de bovengenoemde landen elkaar zouden helpen als ze aangevallen werden.

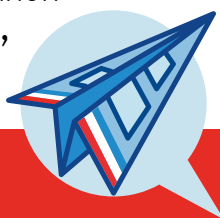
Op 28 juni 1914 werd de Oostenrijk-Hongaarse troonopvolger Franz Ferdinand vermoord in Sarajevo (toen behorend tot Servië). In België en Frankrijk was dat geen wereldschokkend nieuws, er werden namelijk wel meer gezaghebbende figuren vermoord op het eind van de 19de en het begin van de 20ste eeuw. Ons land schonk veel meer aandacht aan het feit dat een Belg de openingsrit van de Ronde van Frankrijk won.

Toch zou de moord op Franz Ferdinand ervoor zorgen dat de wereld in een wereldoorlog terecht kwam. Oostenrijk-Hongarije aasde op gebiedsuitbreiding en Servië leek een gemakkelijke prooi. Ze verzekerden zich van de steun van grote broer Duitsland en beschuldigden vervolgens Servië van de moord. Ze stuurden 3 weken later een uiterst zwaar ultimatum naar het land: een van de punten bestond erin dat Oostenrijk-Hongaarse agenten onderzoek moesten kunnen doen op Servisch grondgebied, zo niet zou er oorlog komen.

Servië stelde zich inschikkelijk op, maar kon niet akkoord gaan met Oostenrijk-Hongaarse agenten in hun land, dat betekende een inbreuk op hun soevereiniteit. Servië verbrak meteen alle gesprekken en kondigde op 25 juli 1914 de mobilisatie aan. Hun leger maakte zich klaar voor een mogelijke oorlog. Op 28 juli verklaarde Oostenrijk-Hongarije Servië uiteindelijk officieel de oorlog.

Vanaf dan gaat alles bijzonder snel. Op 30 juli mobiliseerde de Russische tsaar zijn leger. Als reactie daarop verklaarde Duitsland op 1 augustus de oorlog aan Rusland, waarop ook het Duitse leger mobiliseerde, dat lokte vervolgens een reactie van Frankrijk uit. Op 2 augustus trokken de Duitsers al Luxemburg binnen. Op 2 augustus stelde Duitsland België voor een ultimatum. Ze wilden een vrije doortocht door België, zonder weerstand. De Belgische regering weigerde het ultimatum en op 4 augustus trokken Duitse troepen België binnen. Groot-Brittannië verklaarde daarop de oorlog aan Duitsland. Een dag eerder (3 augustus 1914) had Duitsland reeds Frankrijk de oorlog verklaard.

Het Duitse aanvalsplan bestond erin om door België te trekken en binnen de 6 weken Parijs te veroveren. Na de val van Frankrijk, wilden ze al hun troepen concentreren op het oostfront. In België werd

nauwelijks weerstand verwacht.

De steden Luik, Namen en Antwerpen werden beschermd door een fortengordel. De Duitse legers slaagden er slechts moeizaam in om door de fortengordel van Luik te breken. Het duurde tot 16 augustus vooraleer het laatste fort in Duitse handen viel. De onverwachte weerstand maakte de Duitse troepen bijzonder zenuwachtig. Er vonden steeds meer vergeldingsacties tegen burgers plaats. Onder andere Tamines, Dinant, Visé, Dendermonde en Leuven zullen na de oorlog geboekstaafd staan als martelaarssteden.

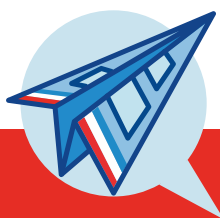
Op 20 augustus trokken de Duitsers in kolonne door Brussel. Intussen had de Belgische regering en de koning zich teruggetrokken in het nationaal toevluchtsoord Antwerpen. De Duitse troepen wilden nog steeds zo snel mogelijk Parijs bereiken. Begin september 1914 loopt hun aanval vast aan de Marne, vlakbij Parijs. Ze trekken zich enkele kilometers terug en besluiten zich in te graven: het begin van de loopgravenoorlog.

Inmiddels richtten de Duitse troepen zich op de verdere verovering van België. Begin oktober 1914 viel ook Antwerpen in Duitse handen. De chaos was compleet: meer dan een miljoen Belgische burgers sloegen op de vlucht voor het oorlogsgeweld. Velen trokken de grens over naar het neutrale Nederland.

De Belgische militairen werden in allerijl naar de rivier IJzer gestuurd, daarvoor werden 2 pontonbruggen over de Schelde gebouwd. Inmiddels was het Fransen en Britse leger ons toegesnel. Ze verdedigden de omgeving rond Ieper. Wanneer in eind oktober de Duitsers erin slaagden de IJzer over te steken, zette het Belgische leger de sluizen open en liep de gehele IJzervlaktebekken onder water. De bewegingsoorlog was definitief voorbij. Gedurende 4 jaar zouden de soldaten strijd voeren vanuit loopgraven.

Op een klein stuk grondgebied na was het volledige land bezet door de Duitsers. Er veranderde heel veel. In sommige gemeentes mocht je geen duiven meer houden, kinderen werd verboden om te vliegen, soms was je verplicht fietsbanden af te staan aan de Duitsers voor het rubber, er was nauwelijks nog openbaar vervoer. Wellicht het grootste probleem was een nijpend tekort aan eten.

Aan het front gingen de gevechten door. In 1915 volgde aanval na aanval, maar grote overwinningen bleven uit. Er vielen wel honderdduizenden slachtoffers. Een jaar later, in 1916, wilde het Britse leger (waartoe ook Australiërs, Nieuw-Zeelanders, Zuid-Afrikanen, Canadezen, Indiërs, ... behoorden) met de hulp van de Fransen de oorlog beëindigen met een grote, zeer krachtige aanval nabij de rivier de Somme. Het Duitse leger was de

geallieerden voor en startten zelf een massale aanval rond de stad Verdun. Het Franse leger was genoodzaakt om in allerijl een massale troepenmacht naar Verdun te sturen.

definitieve doorbraak te forceren. Vanuit Ieper zouden de troepen oprukken richting kust waar er landingen zouden zijn op de stranden van Oostende en Zeebrugge. Het plan mislukte wederom. Gedurende 100 dagen ploeterden de soldaten door de modder om 8 kilometer verder het totaal vernietigde dorpje Passendale te veroveren.

In het voorjaar van 1918 lanceerden de Duitsers een uiterst succesvol offensief. Net als 4 jaar eerder slaagden ze er ei zo na in om Parijs in te nemen. Hun aanval liep echter vast doordat het volledige terrein was kapotgeschoten en eten noch wapens voldoende snel aan het front geraakten. Er volgden geallieerde tegenaanvallen die eveneens succesvol bleken. Zowel de Britten, de Fransen als de Belgen slaagden erin om het Duitse leger terug te dringen.

De Britten lanceerden hun aanval op de Somme vroeger dan voorzien en zonder de hulp van de Fransen. Dagenlang bombardeerden ze de Duitse loopgraven alvorens aan te vallen. De aanval zelf werd een fiasco: 60.000 Britse soldaten sneuvelden, raakten gewond of werden als vermist opgegeven.

Zowel de aanvallen rond Verdun en de Somme leverden militair gezien nauwelijks terreinwinst op. Het aantal slachtoffers nam steeds meer toe.

De gevechten beperkten zich niet tot België en Frankrijk, ook in Italië werd gevochten, net als in Afrika waar verschillende Britse, Franse en Duitse kolonies het tegen elkaar opnamen. Het oostfront in Rusland bleef ook actief, al zou dat niet lang meer duren.

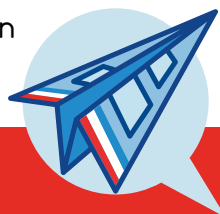
In 1917 verklaarden de Verenigde Staten de oorlog aan Duitsland. Tegelijkertijd rommelde het in Rusland. Er brak een revolutie uit en de nieuwe leiders besloten zich terug te trekken uit de oorlog.

In de zomer van 1917 probeerden de Britten nog maar eens een

Omdat ook in Duitsland steeds meer mensen in opstand kwamen en de keizer vluchtte, tekende de leider van de tijdelijke Duitse regering op 11 november de wapenstilstand die om 11u zou ingaan. Na 4 jaar kwam de Eerste Wereldoorlog ten einde.

STRIPVERHALEN OVER DE EERSTE WERELDOORLOG:

- Jacques Tardi - Putain de Guerre
- Maël - Notre mère la guerre
- Patrick Cothias - L'ambulance
- Jacques Tardi - C'était la guerre des tranchées
- Noredine Allam - Cicatrices de guerre(s)
- Patrick Mallet - Le long hiver
- Jean Wacquet - Paroles de poilus
- Jean-Pierre Guéno - Paroles de Verdun
- Corbeyran-Leroux - 14-18
- Thierry Lamy et Cédric

- Fernandez - Faucheurs de vent
- Régis Hautière et Hardoc - La guerre des Lulus

TWEEDE WERELDOORLOG

20 jaar na de Eerste Wereldoorlog begon de Tweede Wereldoorlog.

Hitler en zijn extreemrechtse nazi partij hadden de totale macht in Duitsland overgenomen in 1933. Hun tegenstanders werden opgesloten in concentratiekampen, joden werden vervolgd en uitgesloten uit de samenleving en Duitsland herbewapende zich aan een waanzinnig tempo. Er was geen vrije pers meer, geen verkiezingen en geen rechtvaardigheid.

Het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk probeerden eerst een nieuwe oorlog te vermijden. Ze lieten nazi-Duitsland zelfs Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije inpalm maar toen nazi-Duitsland Polen aanviel op 1 september 1939 was de maat vol. Europa was opnieuw in oorlog. De soldaten die WO1 overleefd hadden zouden nu de jeugd aanvoeren in een nieuwe totale industriële oorlog.

Polen was kansloos, de nazi-overmacht was overweldigend en toen de Sovjet-Unie, in overeenkomst met de nazi's, Polen aanviel vanuit het oosten was zijn lot bezegeld. De bezetting van Polen was zeer zwaar. Iedereen die het verzet zou kunnen leiden, werd doodgeschoten of weggevoerd naar een concentratiekamp voor slavenarbeid. De Poolse joden werden samengedreven in getto's, openluchtgevangenen midden in een stad, om daar om te komen van honger en dorst.

1 op 5 Polen zal tijdens de oorlog sterven. Dankzij een niet-aanvalsovereenkomst met de Sovjet-Unie kon nazi-Duitsland zijn wapens richten op West-Europa. Eerst zouden ze echter ook nog Denemarken en Noorwegen onderwerpen zodat ze ook van die kant niets meer te vrezen hadden.

Mei 1940, bijna drieënhalf miljoen Duitse soldaten stonden klaar om Frankrijk aan te vallen. Een rechtstreekse aanval op Frankrijk was moeilijk, dus trokken ze door het neutrale België, Nederland en Luxemburg. In tegenstelling tot de Eerste Wereldoorlog slaagden de Duitsers erin hun tegenstanders te verrassen en tegen

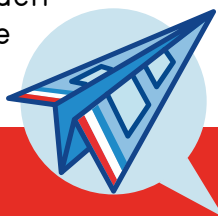
alle verwachtingen in met massa's tanks, ondersteund door

vliegtuigen, door te breken in de Belgische Ardennen. Ze dreven een wig tussen de legers van Frankrijk en het Verenigd

Koninkrijk en hun ondersteuning. Luxemburg,

Nederland en België moesten zich al snel overgeven door de snel oprukkende Duitsers. De Fransen en de soldaten van het Verenigd Koninkrijk moesten uiteindelijk zelfs vluchten met boten om uit de handen van de Duitsers te blijven. De weg naar Parijs lag open, de Fransen hadden al bijna 300.000 slachtoffers te betreuren en werden ook aangevallen vanuit Italië. Frankrijk gaf zich over en nazi-Duitsland was de baas in West-, Noord- en Oost-Europa.

Enkel het Verenigd Koninkrijk met zijn wereldrijk was nog in oorlog met nazi-Duitsland.

Zij zwoeren door te vechten tot het bittere eind.

De oorlog ging verder op de Atlantische Oceaan waar Duitse duikboten probeerden het Verenigd Koninkrijk af te snijden van hun wereldrijk, maar ook in de lucht werd gevochten: beide kanten bombardeerden elkaars steden. Er werd eveneens gevochten op de Middellandse Zee, in de Balkan en in Noord-Afrika. In het door nazi's bezette Europa verzetten zich steeds meer gewone burgers tegen de nazi's.

Alhoewel de nazi's een overeenkomst hadden met de Sovjet-Unie zag Hitler hen als zijn grootste vijand. Hij wou de grondstoffen en het grondgebied van de Sovjet-Unie hebben om zijn duizendjarige Duitse rijk

mogelijk te maken en het communistische regime van Stalin te vernietigen.

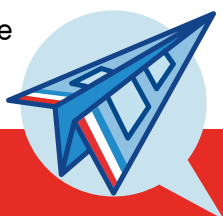
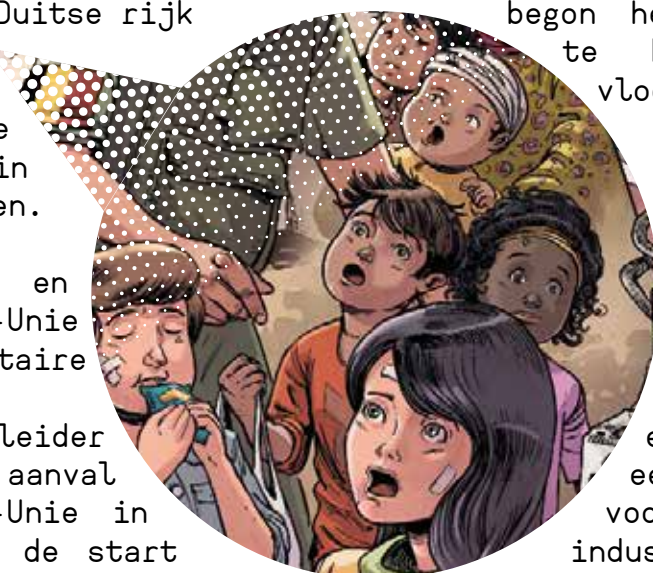
Hitlers nazi-Duitsland en Stalins Sovjet-Unie waren totalitaire Staten met een oppermachtige leider

en de Duitse aanval op de Sovjet-Unie in juni 1941 was de start van de grootste slachting in de geschiedenis van de mensheid. De nazi's dachten dat ze makkelijk konden winnen maar ze waren niet voorbereid op zo'n apocalyptische uitputtingsslag. Alhoewel ze voor elke soldaat die ze verloren 4 tot 5 Sovjetsoldaten uitschakelden en de buitenwijken van Moskou wisten te bereiken slaagden ze er niet in de Sovjet-Unie te breken. Over een frontlinie van meer dan 2000 kilometer vochten miljoenen soldaten in honderden kleine en grote veldslagen.

Aan de andere kant van de wereld was Japan al sinds 1937 in oorlog met een sterk verdeeld China. Nadat Japan kolonies en gebieden van Nederland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten bij verrassing aanviel in december 1941 om grondstoffen te bemachtigen en veilig te stellen werd die Japans-Chinese oorlog ook een deel van de Tweede Wereldoorlog. In de hoop dat Japan ook de Sovjet-Unie zou aanvallen verklaarde Hitler de oorlog aan de Verenigde Staten. Japan had echter zijn handen vol met China in de Stille Oceaan. 1942-1943. Overal ter wereld stonden legers tegenover elkaar en alhoewel nazi-Duitsland en Japan nog enkele militaire successen behaalden

begon het tij stelselmatig te keren. De Japanse vloot verloor zwaar bij Midway, het Duitse leger verloor zwaar bij Stalingrad en na de Duits-Italiaanse nederlaag in Noord-Afrika konden het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten een invasie van Italië voorbereiden. De Duitse industrie en steden werden steeds zwaarder gebombardeerd

en het verzet tegen de Duitse bezetting nam toe in alle delen van Europa. De Duitse bezetting woog steeds zwaarder en tegenstanders werden weggevoerd naar concentratiekampen om zich dood te werken voor de Duitse oorlogsindustrie. De nazi's begonnen ook massaal joden, Russen en zigeuners te vermoorden in vernietigingscentra door middel van gaskamers. Een industriële massamoord op ongeziene schaal.

1944. Italië had zich overgegeven en de geallieerden maakten zich op voor de bevrijding van Frankrijk.

In juni 1944 verzamelde zich een grote vloot voor Normandië en startte de invasie, 2 maanden later moesten de Duitsers Parijs opgeven en begin september trokken de geallieerden België binnen. Ondertussen slaagden de Sovjets erin om de nazi's van hun grondgebied te verdrijven en trokken ze verder richting Zuid- en Centraal-Europa.

De nazi's waren wanhopig en trachtten met een nieuwe poging opnieuw door te breken in de Belgische Ardennen, zoals 4 jaar eerder, maar deze keer verloren ze zwaar en moesten ze hun aanval stopzetten.

Van de Duitse militaire macht schoot niets meer over.

Na zware gevechten waar de nazileiders slecht bewapende jongeren inzetten tegen een Russische overmacht viel ook Berlijn. Hitler pleegde vervolgens zelfmoord in zijn bunker. De oorlog in Europa was voorbij, tientallen miljoenen mensen waren dood of gewond, grote gebieden waren compleet verwoest door de bombardementen en/of gevechten.

Ook voor Japan was het einde van de oorlog in zicht, alhoewel ze zich hardnekkig verdedigden, met zelfmoordaanvallen indien nodig. Ze verloren steeds meer eilanden aan de oprukkende Amerikanen. Hoewel de Japanse vloot volledig was uitgeschakeld zou een invasie van Japan zelf massa's levens kosten. Om die en andere reden besloot de Verenigde Staten een nieuw geheim wapen in te zetten: de

atoombom. Bommen die op een paar seconden een ganse stad konden vernietigen.

6 augustus 1945. Een eerste bom vernietigde de stad Hiroshima.

Op 9 augustus 1945 dropten ze een tweede atoombom boven Nagasaki.

Dezelfde dag verklaarde ook de Sovjet-Unie de oorlog aan Japan.

De Japanse keizer Hirohito, die in zijn land een goddelijke status had, sprak zijn volk toe. Hij erkende dat de oorlog niet verlopen was zoals verhoopt, waarna Japan zich onvoorwaardelijk overgaf.

Na de oorlog ontstond een nieuwe wereldorde gedomineerd door

2 supermachten: de

Sovjet-Unie in het oosten en

de Verenigde Staten in het westen. Beide

bewapenden zich met kernwapens,

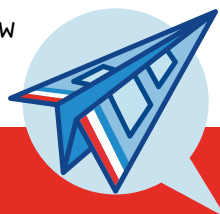
gigantische legers en een netwerk

van bondgenoten.

STRIPVERHALEN OVER DE TWEDE WERELDOORLOG :

- Art Spiegelman - Maus
- Fabien Nury et Sylvain Vallée - Il était une fois en France
- Philippe Jarbinet - Airborne 44
- Keiji Nakazawa - Gen aux pieds nus à Hiroshima
- Thomas Legrain et Vincent Brugeas - The Regiment
- Benoit Ers et Vincent Dugomier - Les Enfants de la Résistance
- Marc Lizano et Loïc Dauvillier - L'enfant cachée
- Claude Plumail, JC Derrien - Résistances

4. EEN STRIPVERHAAL MAKEN

Een strip vertelt een verhaal (al dan niet realistisch) door een opeenvolging van tekeningen en teksten in hokjes (soms kan een strip geen tekst bevatten). De personages spreken meestal met behulp van tekstballonnen of onomatopeën om hun woorden, hun gedachten of hun kreten en emoties uit te drukken.

EEN BEETJE WOORDENSCHAT

In een stripverhaal wordt het medium waarop je tekent een 'plank' genoemd. Het woord 'pagina' wordt enkel gebruikt voor een gedrukt stripverhaal. Elke plank bestaat meestal uit een of meer lijnen met tekeningen : dit zijn de **stroken** (strip in het Engels). Elke strook bestaat uit één of meerdere tekeningen : **vignetten (of vakjes)**. In de vignetten vindt men : de tekening en de tekstballonnen waar van de 'staart' naar het personage wijst dat iets vertelt (men noemt dit ook de pijl). **Onomatopeën** zijn woorden of iconen die een geluid, een handeling of een gedachte suggereren. De rechthoekige vakjes bovenaan of aan de zijkant van een vignet worden **cartouches** genoemd en dienen om commentaren of 'voice-over'-opmerkingen te maken. Ze stellen de auteur in staat om aan te geven of de locatie of tijd verandert, of om informatie te verstrekken die een beter begrip van de actie mogelijk maakt.

Een stripverhaal tekenen is niet gemakkelijk. Je moet niet alleen tekenen, maar ook een verhaal bedenken. Hieronder vinden jullie enkele tips om gestructureerd te werk te gaan.

A. LEG EEN BASIS

Vooraleer je begint met tekenen, moet je het volledige verhaal in gedachten hebben.

Verdiep je in de periode die je wil illustreren.

Doe, afhankelijk van de periode waarin je verhaal zich afspeelt, onderzoek naar hoe de mensen toen leefden, zich kleedden, hun haar kamden, Ga ook op zoek naar het kader waarin je verhaal zich afspeelt, welke historische gebeurtenissen deden zich voor ?

Definieer vervolgens :

- **De personages** (Wie zijn ze? Hoe oud zijn ze? Hoe zien ze eruit? Hun karaktereigenschappen ? Waar en hoe wonen ze ? Hoe verhouden ze zich tot elkaar ?). Omdat we op zoek zijn naar een korte strip, kies je beter voor een beperkt aantal personages.
- **Het thema** (Waar wil je het over hebben ? Welke boodschap wil je overbrengen ?) Kies een centraal thema en eventueel een of twee secundaire thema's, maar het belangrijkste is dat het verhaal duidelijk en begrijpelijk is.
- **De plot**, de rode draad. Leg het begin, het einde en de plotwendingen vast.

Op die manier kan je gemakkelijker inschatten hoeveel ruimte nodig is om het verhaal te vertellen.

- **De toon.** Ga je voor een biografische strip, een avonturenverhaal of een manga? Probeer ook een persoonlijk verhaal in je strip te verweven. Maak je verhaal relevant voor je lezers.

B. EEN EERSTE OPMAAK: HET STORYBOARD

Nog enkele vragen die je jezelf moet stellen voordat je aan de opmaak van je verhaal begint :

- Hoeveel 'planken' telt mijn verhaal?
- Hoe verloopt mijn verhaal? Is het lineair of is er geen chronologie? Werk je met flashbacks?
- Hoe orden ik mijn 'planken'? Voor een goede balans zijn er meestal tussen de 6 en de 12 vakjes per pagina. Elk vignet moet een scène uit het verhaal voorstellen.
- Voorzie de inhoud van elk vignet met de nodige uitleg, aanduiding van documentatie, algemene inhoud, kadrering (groothoek, breedbeeld of close-up,...)
- Schrijf de dialogen voor elk personage (inhoud van de ballonnen) of tekstkaders (inhoud van de verhalende kaders). Denk aan een lettertype dat ook de juiste emotie kan overbrengen. Als je minder goed bent in tekenen, kan je je meer focussen op de tekst.

Zijn je ideeën duidelijk? Dan is het tijd om ze in een frame te gieten. Het storyboard is een kladversie van de uiteindelijke strip waarin alle elementen samenkomen en waarin nog aanpassingen kunnen doorgevoerd worden met het oog op de definitieve versie.

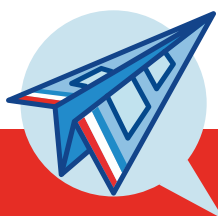
C. JULLIE ZIJN ER BIJNA !

Zodra het storyboard op punt staat, kan je beginnen aan het tekenen van je uiteindelijke verhaal en eventueel de inkleuring.

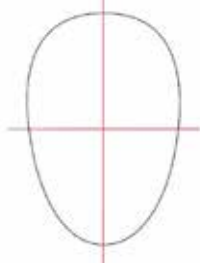
Enkele tips voor het tekenen
(Bron : <https://nl.wikihow.com/Een-gezicht-tekenen>)

HOE TEKEN JE EEN MOOI GEZICHT?

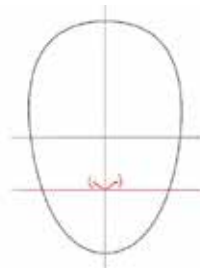
1. Begin met het definiëren van de algemene opzet. Let op, een hoofd is niet rond, maar eerder langwerpig. Teken een ovaal dat naar beneden scherper wordt voor de kin.

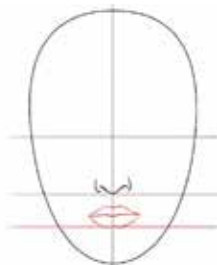
2. Voeg hulplijnen toe (een verticale lijn en een horizontale lijn die elkaar kruisen in het midden van het ovaal) om de proporties van het gezicht te respecteren

3. Verdeel de onderste helft opnieuw en trek een horizontale lijn in het midden. Het punt waar het de verticale lijn kruist, is waar je moet beginnen met het tekenen van de onderkant van de neus en het neusgat aan beide kanten.

4. Verdeel het onderste kwart opnieuw doormidden. De onderkant van de lippen moet rusten op de scheidingslijn die u zojuist hebt getekend. Trek een lijn waar de lippen elkaar ontmoeten. Nu kun je de bovenlip en de onderlip tekenen.

5. a. Teken twee grote ronde bollen op de centrale horizontale lijn om de ogen te maken. Ze vormen de oogkassen. Bovenaan de cirkel zit de wenkbrauw en onderaan het jukbeen.

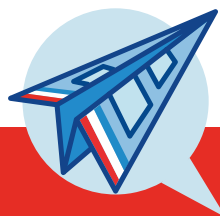
5. b. Teken de oogbol in het midden van de oogkas

5. c. Concentreer je vanaf nu op de vorm van de ogen (verschillende maten en vormen mogelijk). Als vuistregel kan je zeggen dat de afstand tussen de twee ogen de breedte is van een oog.

5. d. Teken de iris, de kleur in het centrum van het oog aan de binnenkant en de pupil, of het donkerste gedeelte van het oog. Kleur het grootste gedeelte zwart en laat een beetje wit over. Plaats een beetje schaduw aan de basis

van het oog door je potlood plat te houden. Voeg een variatie van medium en lichte schaduw in de iris toe door korte lijnen te plaatsen, dicht op elkaar, van de rand van de pupil tot het wig van het oog. Teken daarboven wenkbrauwen. Veeg nu de lijnen onder het oog uit.

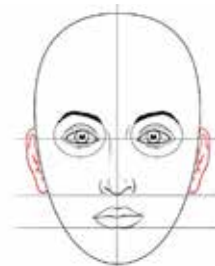
6. Voeg schaduw onder de ogen toe. Plaats nu een beetje schaduw onder het oog en waar het oog de neus raakt, om de oogkas aan te geven. Voor een vermoeide blik plaats je schaduw en arceringen in een scherpere hoek bij het onderste ooglid.

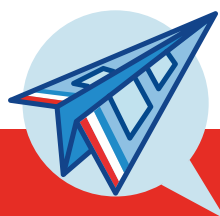
5. e. Teken het bovenste ooglid over de bovenkant van de amandelvormig. De basis van het ooglid komt over de bovenkant van de iris en bedekt het lichtjes.

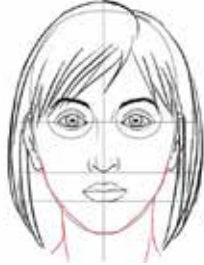
7. Voeg de oren toe. De onderkant van het oor moet op dezelfde hoogte als de onderkant van de neus worden getekend, en de bovenkant van het oor moet op dezelfde hoogte als de wenkbrauwen worden getekend. Denk eraan dat oren plat tegen de zijkant van het hoofd horen

8. Voeg het haar toe. Zorg ervoor dat je het haar tekent vanuit de scheiding naar buiten toe.

9. Teken de hals. Halzen zijn dikker dan je denkt. Teken twee lijnen ongeveer vanaf de plaats waar de onderste horizontale lijn het kaakbeen van het gezicht raakt.

Nog een paar grappige tips : <https://www.lumni.fr/video/comment-fait-on-une-bd>

10. Voeg de details toe. Voeg een beetje schaduw onder de neus toe en accentueer de kin. Teken expressielijntjes rond de mond en voeg schaduw in de hoeken toe. Vervolgens teken je het geultje onder de neus. Hoe opvallender je deze gelaatstrekken maakt, hoe 'ouder' je gezicht zal lijken.

11. Maak het af. Gebruik een gum om alle hulplijnen uit te vegen.

Veel geluk!

**War
Heritage
Institute**

BELGIUM, BATTLEFIELD OF EUROPE

mémoire et solidarité

VOLKSBUND

